

„ autem mora est longa, ne plurium vocum unisona modulatio inflectatur, genuflexio peragatur sub finem verborum „ (1).

4. Exposito ss. Sacramento, conveniens esset, ut in reverentiam tanti Sacramenti omnes præsentes starent semper detecto capite, et numquam sederent : sedere tamen licet, modo detecto fiat capite, ut dictum est de celebrante n. 145 ad II (2), et secluso scandalo aut irreverentia (3).

Pro cæremoniis servandis a choro tempore missæ solemnissimæ vid. *Praxis Pontificalis* tom. II, n. 182-193, et quoad sessionem *Quarti p. 1, tit. 17, dub. V; Græcolas Comm. hist. in Brev. lib. 1, c. 19; Collet de off. div. Remarques*

Titulus XVIII.

DE COLORIBUS PARAMENTORUM.

Rub. 1. *Paramenta Altaris, Celebrantis et Ministrorum debent esse coloris convenientis Officio et Missæ diei secundum usum Romanæ Ecclesiæ, quæ quinque coloribus uti consuevit : Albo, Rubeo, Viridi, Violaço et Nigro.*

2. *Albo colore utitur a Vesperis Vigilæ Nativitatis Domini, usque ad Octavam Epiphaniæ inclusive. exceptis Festis Martyrum, quæ infra eam veniunt. In Festo ss. Nominis Jesu. Feria V in Cœna Domini et Sabbato Sancto in officio Missæ, et ab illo die usque ad Sabbatum in Vigilâ Pentec. ad Nonam, in officio de Tempore, præterquam in Missa Litaniarum et Rogationum. In*

(1) S. R. C. 8 Mart. 1738, n. 3923-4072, 5; *Praxis Pontif.* tom. 1, n. 54.

(2) *Cærem. Ep.* lib. 2, c. 33, n. 33; *Gardell. instr. Clem.* § 27, n. 4.

(3) S. R. C. 28 Julii 1876, n. 5673, III.

Festo ss. Trinitatis. In Festo Corporis Christi. In Festo Cordis Jesu. In Festo Transfigurationis Domini. In Festis Beatæ Mariæ Virginis, præterquam in benedictione Candelarum, et Processione, quæ fit in Festo Purificationis ejusdem. In Festis Angelorum. In Nativitate s. Joannis Baptistæ. In principali Festo s. Joannis Evangelistæ, quod celebratur infra Octavam Nativitatis Domini. In utraque Cathedra s. Petri. In Festo s. Petri ad vincula. In Conversione s. Pauli. In Festo omnium Sanctorum. In Festis Confessorum Pontificum et non Pontificum, et Doctorum. In Festis ss. Virginum non Martyrum, et nec Virginum nec Martyrum. In Dedicatione et Consecratione Ecclesiæ vel Altaris, ac in Consecratione Summi Pontificis, et in Anniversario Creationis, et Coronationis ejusdem, et Electionis, et Consecrationis Episcopi. Item per Octavas prædictorum Festorum, quæ Octavas habent, quando dicitur Missa de Octava, et in Dominicis infra eas occurrentibus, quando in eis fit Officium de Dominica, præterquam in illis Dominicis, quibus tributus est color Violaçeus. In Missis Volivis supradictorum Festorum, quocumque tempore dicantur : et in Missa pro Sponso et Sponsa.

3. *Rubeo colore utitur a Vigilâ Pentecostes in Missa usque ad Sabbatum sequens finita Nona et Missa. In Festis s. Crucis et pretiosissimi Sanguinis Domini. In Decollatione s. Joannis Baptistæ. In Natali Apostolorum Petri et Pauli, et in Festis aliorum Apostolorum (exceptis Festo principali s. Joannis Evangelistæ post Nativitatem Domini, et Festis Conversionis s. Pauli, et Cathedræ s. Petri, et ejus Vinculorum). In Festo s. Joannis ante Portam Latinam. In commemoratione s. Pauli Apostoli. In Festis Martyrum, excepto Festo ss. Innocentium, quando non venerit in Dominica : si autem in Dominica venerit, utitur Rubeo; in ejus vero die Octava semper utitur Rubeo, quocumque die occurrat. In Festis ss. Virginum Martyrum et Martyrum non Virginum. Item per Octavas prædictorum Festorum, quæ Octavas*

habent, quando fit de Octava, et in Dominicis infra eas Octavas occurrentibus, eodem modo, ut dictum est supra de colore Albo. Item in Missis votivis supradictorum Festorum, et in Missa pro eligendo summo Pontifice.

4. Viridi colore utitur ab Octava Epiphaniæ usque ad Septuagesimam, et ab Octava Pentecostes usque ad Adventum exclusive, in Officio de Tempore, excepta Dominica Trinitatis, ut supra, ac exceptis Dominicis infra Octavas occurrentibus, in quibus color Octavarum servatur : exceptis etiam Vigiliis et Quatuor Temporibus, ut infra.

5. Violaceo colore utitur a prima Dominica Adventus in primis Vesperis usque ad Missam Vigilæ Nativitatis Domini inclusive : et a Septuagesima usque ad Sabbatum Sanctum ante Missam inclusive, in Officio de Tempore, excepta Feria quinta in Coena Domini, in qua utitur Albo, et Feria sexta in Parasceve, in qua utitur nigro, ut infra : et benedictione Cerei in Sabbato Sancto, in qua Diaconus, illius Præfationem dicens, solus utitur Albo ; ea autem finita, Violaceo, ut prius. Item in Vigilia Pentecostes ante Missam a prima Prophetia usque ad benedictionem Fontis inclusive. In quatuor Temporibus, et Vigiliis, quæ jejunantur, exceptis Vigilia et Quatuor Temporibus Pentecostes. In Missa Litaniarum, in die s. Marci Evangelistæ et Rogationum, et in Processionibus, quæ his diebus fiunt. In festo ss. Innocentium, quando non venerit in Dominica. In benedictione Candelarum in die Purificationis beatæ Mariæ, et in benedictione Cinerum, ac Palmarum, et in ipsa Dominica in Palmis, et in earumdem, ac generaliter in omnibus Processionibus : exceptis Processionibus ss. Sacramenti, et quæ fiunt in diebus solemnibus, vel pro gratiarum actione In Missis de Passione Domini, pro quacumque necessitate, pro peccatis, ad postulandam gratiam bene moriendi, ad tollendum schisma, contra Paganos, tempore belli, pro pace, pro vitanda mortalitate, pro iter agentibus, et pro infirmis.

6. Nigro colore utitur Feria VI in Parasceve, et in omnibus Officiis et in Missis Defunctorum.

147. Dicitur n. 1, *quinque coloribus uti consuevit* etc. qua rubrica alii colores excluduntur et prohibentur. Plures quidem auctores colorem aureum seu flavum adhiberi posse censuerunt : sed distinguendum est inter paramenta ex auro contexta, et inter illa quæ ex tela serica aut alia flavi coloris materia sunt confecta. Illa ex panno aureo confecta tolerantur (1), tum ex usu communi, tum ex eo, quod decreta, licet paramenta ex auro confecta non approbent, nec pro iis exceptionem faciant, sola tamen flavi coloris paramenta prohibeant. Talia paramenta ex auro, juxta quosdam pro omni colore adhiberi possunt, quia omnes colores ad aureum concurrunt; juxta plures pro albo, rubeo et viridi, non autem pro nigro neque pro violaceo, quia color est festivus; juxta aliquos pro colore tantum albo, cui magis convenit, et non decet in pentecoste sicut in paschate, neque pro martyre sicut pro confessore eundem adhibere colorem (2); et juxta alios, qui ad licitum paramentorum aureorum usum requirunt, ut fila serica, quæ cum filis aureis intermiscantur, sint coloris præscripti, pro omni colore adhiberi possunt, scilicet pro albo si fila mixta sint alba, pro rubro si sint rubra, pro viridi si viridia, pro violaceo si violacea, et pro nigro si nigra, quia tunc colorem requisitum revera exhibent (3). Juxta rescriptum autem S. R. Congregationis (4) paramenta ex auro contexta adhiberi possunt pro colore albo, rubro et viridi, non autem pro violaceo, et consequenter nec etiam pro nigro, cujus in hujus rescripti petitione et

(1) S. R. C. 28 Ap. 1866, n. 5363.

(2) Quarti p. 1, tit. 18, dub. 2; Merati p. 1, tit. 18, n. 1; Cavalieri t. 3, dec. 79, n. 6; De Conny liv. 1, ch. 3, art. 1.

(3) *Revue des sciences ecclésiast.* 1868, tom. XVIII, fol. 265.

(4) S. R. C. 5 Dec. 1868, n. 5419, V.

responsione nulla fit mentio. Aliquod ornamentum ex auro omnibus paramentis superimponi potest, ut patet ex usu communi. Paramenta autem ex tela serica aut alia flavi coloris materia confecta per plura decreta sunt prohibita (1), et nulla etiam ea adhibendi ratio dari potest, non materiæ pretiosioris, sicut dum ex auro contexta sunt, neque paupertatis et indigentiae, quia materiæ cujuscumque coloris, albi et rubri, sicut et flavi, ejusdem sunt pretii.

148. Cujus et qualis coloris debent esse paramenta altaris, celebrantis et ministrorum?

R. 1. Debent esse coloris convenientis officio et missæ, quæ celebratur, si nempe color officii et missæ sit idem, et missa concordet cum officio : si autem color officii et missæ discordet, ut in vigiliis infra octavas, et in missis votivis; juxta Quarti (2) paramenta non tantum celebrantis, sed etiam altaris missæ convenientia esse debent, saltem si antependium commode mutari possit; juxta Gavantum autem (3) color altaris officio, et paramentorum celebrantis missæ convenire debet, nisi missa sit solemnis, in qua decet, antependium altaris etiam cum missa concordare.

2. Unius tantum coloris esse debent; vel si non unius sint coloris, cum ornamenta aurea et flores ex usu universali in paramentis ubique recipiantur, unus saltem color ita prædominetur, ut paramenta dici possint unius potius quam alterius coloris, et conspectum alterius coloris principaliter vel notabiliter præ se non ferant : cum enim rubricæ uni festo specialem tribuant colorem, profecto excludunt alium (4). In

(1) S. R. C. 12 Nov. 1831, n. 4520-4669, 54; 16 Mart. 1833, n. 4558-4707, 4; 23 Sept. 1837, n. 4666-4815, dub. 8, 1; 29 Mart. 1851, n. 5152, 5; 26 Mart. 1859, n. 5279; 5 Dec. 1868, n. 5419, V; Fornici p. 1, c. 14; Bouvry hoc loco.

(2) P. 1, tit. 18, dub. 3.

(3) P. 1, tit. 18, n. 6; Cavalieri t. 3, dec. 79, n. 8; Castaldus l. 2, s. 6, c. 4, n. 6.

(4) S. R. C. 19 Dec. 1829, n. 4506-4655; 12 Nov. 1831, n. 4520-4669, 54; 7 Ap. 1832, n. 4535-4684, 1; Vid. Cavalieri t. 3, dec. 79, n. 7.

decretis S. R. C. declaratur, non posse continuari usum illarum ecclesiarum, quæ utuntur pro colore albo, rubeo, viridi et violaceo paramentis mixtis diversi coloris floribus, quamvis colores a rubrica præscripti, in floribus reperiantur : fit tamen potestas Episcopo oratori indulgendi, ut in ecclesiis pauperibus permittat illis uti, donec consumantur. Contra rubricam igitur agit, qui casula alba cum cruce rubea, et vice versa rubea cum cruce alba utitur pro colore albo aut rubeo, vel pro utroque.

3. Quis color in singulis missis sit adhibendus, supra in rubricis missalis, et quotidie in kalendariis seu directoriis annotatur.

In Festo s. reliquiarum seu sanctorum quorum reliquiæ asservantur, adhibendus est color rubeus (1), et in festo divisionis apostolorum albus, prout in festis conversionis s. Pauli et cathedræ s. Petri (2).

149. Quo colore utendum est in officiis et missis defunctorum?

R. Semper nigro, ut supra in rubricis n. 6, et in dec. gen. 27 Junii 1868 præscribitur; adeo ut violaceus adhiberi nequeat, nisi in casu quo die 2 Novembris ss. Eucharistiæ Sacramentum pro solemniori oratione 40 horarum sit expositum (3). Decreta contraria per decretum generale revocata dicenda sunt; et si sacra communio distribuenda sit, in paramentis nigris facienda est, ut dicitur n. 274. Quod color niger adhibendus sit, id intelligendum est 1º de omnibus paramentis non tantum celebrantis, sed etiam altaris, ministrorum, panni funebris, etc. (4) et 2º de officio pro quacumque persona defuncta, sive adulta sive parvula, sive virgine aut innupta sive nupta (5) : nullibi enim hæc distinctio admittitur : ita ut tanquam abusus haberi debeat

(1) S. R. C. 17 Aug. 1771, n. 4208-4357, 4.

(2) S. R. C. 1 Junii 1876, n. 5664, II.

(3) S. R. C. 16 Sept. 1801, n. 4328-4477; 27 Jun. 1868, n. 5403.

(4) Cærem. Ep. l. 2, c. 11, n. 1.

(5) S. R. C. 21 Jul. 1855, n. 5221, 13.

praxis adhibendi paramenta vel saltem pannum funebrem albi coloris pro persona innupta in signum virginitatis. Aliud est de parvulis ante usum rationis defunctis, pro quibus color albus adhibendus est.

Not. 1° pariter adhiberi non posse cereos albos in officio defunctorum ad distinctionem personæ innuptæ. 2° Hanc praxim cereos aut paramenta alba adhibendi minime esse introducendam, sed etiam non nisi summa prudentia abrogandam, et potius sæpe esse tolerandam, ne persona corrupta prodatur, vel saltem ut talis habeatur.

150. Quis color adhibendus est, exposito s. Sacramento?

R. Paramenta altaris, in quo ss. Sacramentum exponitur, alba esse debent, etiamsi officium alium colorem exigat (1); paramenta autem celebrantis et ministrorum missæ, vesperis aliisque horis canonicis semper conformia, sive color sit albus aut rubeus, viridis aut violaceus; numquam tamen color niger est adhibendus, et albo semper velo humerali pro benedictione danda utendum est. Idem servandum est, dum expositio fit immediate ante vel post missam seu officium, ita ut celebrans ab altari non recedat; si vero fiat tanquam functio omnino separata et distincta a missa aut ab officio, celebrans et ministri uti debent paramentis albi coloris (2).

151. Quo colore utendum est in processionibus?

R. Generaliter colore violaceo in omnibus processionibus juxta rubricas supra n. 5, exceptis 1° processionibus ss. Sacramenti, in quibus semper color albus adhibendus est, nisi fiant immediate post missam aut vespas, ita ut ab altari non recedatur, quando, ut quæst. præc. dictum est, color missæ aut vesperarum retineri potest: sed albo semper utendum est super humeros velo; et color niger nullo modo adhibendus est in processionibus ss. Sacramenti, nequidem

(1) S. R. C. 9 Jul. 1678, n. 2715-2864, 7; 19 Dec. 1829, n. 4503-4652.

(2) S. R. C. 9 Jul. 1678, n. 2715-2864, 6; 20 Sept. 1806, n. 4353-4503, 1; 27 Junii 1868, n. 5401, IV; Cavalieri t. 4, dec. 153, n. 5 et 6.

in vexillis (1). 2° Exceptis illis, quæ fiunt in diebus solemnibus, vel pro gratiarum actione, aut diebus dominicis et festivis ante summum sacrum, in quibus adhibetur color, quem solemnitas, officium aut missa requirunt. 3° Exceptis processionibus in translatione reliquiarum insignium, in quibus utendum est colore albo vel rubeo, prout sancti, quorum reliquiæ transferuntur, exposcunt (2).

152. Quo colore utendum est in benedictionibus?

R. Generaliter colore pro ratione temporis, id est, qui convenit tempori seu officio diei (3). Excipitur tamen: 1° benedictio candelarum in die purificationis B. M. V. in qua juxta rubricas supra n. 5, adhibetur violaceus.

2° Benedictio aquæ, in qua si fiat in dominica a celebraturo ante missam solemnem, adhibetur color missæ conveniens; si autem fiat ab alio aut alio tempore, quando opus fuerit, violaceus (4).

3° Benedictio mulieris post partum, domorum in sabbato sancto, primarii lapidis pro ecclesia ædificanda, novæ ecclesiæ et cœmeterii, quando adhibetur color albus (5).

153. Qualis color est adhibendus, dum cantatur hymnus *Te Deum* in gratiarum actionem?

R. Si cantetur immediate ante vel post missam aut officium, ita ut sacerdos paratus non discedat ab altari, idem color missæ aut officio conveniens retineri potest, excepto colore nigro, ut dictum est in præcedentibus: si autem fiat tanquam functio separata et distincta, dubitatur, qualis color sit adhibendus, cum rubricæ et decreta nihil determinent: non necessario autem videtur adhibendus color officii, quia nullam cum eodem connexionem habet; nec unquam violaceus, juxta Rubricas supra n. 5, juxta quas processiones pro gratiarum actione non sunt faciendæ in colore violaceo; nec con-

(1) S. R. C. 10 Feb. 1685, n. 2926-3075.

(2) Rit. Rom.

(3) Rit. Rom. de bened. Cuppinus anno 1771, n. 37.

(4) Rit. Rom.; Cavalieri t. 4, dec. 368, n. 4, 5, 6.

(5) Rit. Rom.

veniens videtur color viridis utpote solemnī gratiarum actioni minus conveniens; recte autem adhibetur color albus vel rubeus, quia in iisdem coloribus celebratur missa votiva pro gratiarum actione, prout legitur vel de ss. Trinitate et de B. M. V. vel de Spiritu Sancto; potius tamen color albus, quia rubeus non adhibetur, nisi officium specialem rubeum colorem adhibendi rationem habeat.

Hac occasione not. 1° sub hymno *Te Deum* standum esse etiam exposito ss. Sacramento, genuflectendo tantum, dum recitatur versiculus *Te ergo quæsumus* (1); et 2° in fine cantandos esse versus: *Benedicamus Patrem etc. Benedictus es etc. Domine exaudi etc.* cum unica oratione: *Deus, cuius misericordiae* (2).

154. Quando color altaris mutari debet?

R. 1° Pro officiorum diversitate juxta rubricas missalis mutari quotidie debet, aut saltem diebus dominicis, festis de præcepto ac duplicibus (3). 2° Dum duo officia diversi coloris concurrunt, regula generalis est, quod totum officium pomeridianum peragatur in illius colore, de quo vespere totæ vel a capitulo fiunt: adeoque si vespere sint de sequenti vel a capitulo de sequenti, color mutari debet circa meridiem seu ante initium vespere; si vero vespere integræ sint de præsentī, color mutandus est circa vesperam seu post completorium et officium totaliter finitum currentis diei (4).

155. An et quanta datur obligatio utendi colore per rubricas præscripto?

R. Etsi quidam (5) censuerint rubricam de coloribus tantum esse directivam, et per se non obligare sub peccato: nunc tamen dicendum est, hanc rubricam esse præceptivam, quia

(1) S. R. C. 27 Mart. 1779, n. 4244-4393, 17; Cærem. Ep. lib. 2, c. 5 in fine.

(2) S. R. C. 11 Sept. 1847, n. 4950-5111, 3.

(3) Guyetus l. 3, c. 29, q. 11.

(4) Gavantus p. 1, tit. 18, n. 6.

(5) Quarti p. 1, tit. 18, d. 1; Lucius Ferr. paramenta n. 25-28; Brassine p. 1, c. 11, n. 7.

præscribit ritum in actu celebrationis servandum, qui, ut dictum est n. 2, ad rubricas præceptivas pertinet; et in pluribus decretis S. R. C. stricte præcipitur, servandam esse rubricam quoad colorem paramentorum (1). Communiter tamen dicitur, hanc rubricam de coloribus non obligare sub gravi, nisi ob grave scandalum, ut si quis die paschatis in publica ecclesia celebraret cum paramentis nigris. Quælibet igitur causa rationabilis excusare potest, puta necessitas Ecclesiæ; concursus sacerdotum, quibus vestes debiti coloris non sufficiunt; magna solemnitas, qua fit, ut in ecclesiis minus copiosis uti liceat paramentis pretiosioribus, si vel sola crux casulæ sit coloris officio conformis. Præterea ut plures notant, satius est quocumque die facere sacrum in quocumque colore, quam illud omittere (2).

156. Quare quinque prædicti colores adhibentur?

R. 1° Albus in festis Domini ob gaudium et gloriam; et in festis B. M. V., confessorum, virginum aliorumque non martyrum ob candorem innocentiae et puritatis, ac in signum gloriae et immortalitatis, quam adepti sunt, uti sancti in Apocalypsi repræsentantur amicti stolis albis.

2° Rubeus in pentecoste ob linguas ignitas, in quibus Spiritus Sanctus apparuit, et in festis s. crucis et martyrum ob fusum sanguinem. Quæ ratio cum non ita inveniatur in festo principali s. Joannis apostoli, conversionis s. Pauli, cathedræ s. Petri et ejus vinculorum, idcirco in his adhibetur albus.

3° Viridis ab octava epiphaniæ ad septuagesimam, et a pentecoste ad adventum, quia, cum color viridis mediet inter alios colores, designat, quod hæc tempora quæ nec lætitiæ nec penitentiæ specialiter destinata sunt, mediocris sint solemnitatis.

4° Violaceus, qui est quasi pallidus et lividus, qualis ex

(1) 19 Dec. 1829, n. 4504 et 4506-4653 et 4655; 12 Nov. 1831, n. 4520-4669, 54. Ita etiam dec. cit. n. 99; s. Alph. de Ligorio l. 6, n. 378. dub. 5; Clericatus de sacrif. m. decis. 50, n. 40 et 41.

(2) Lohner p. 1, tit. 3, § 2, n. 2.

carnis maceratione et ex afflictione consurgit, convenit diebus adventus, quadragesimæ, aliisque pœnitentiæ destinatis; processionibus et quibusdam benedictionibus in signum pœnitentiæ; missis de passione Domini ob dolorem, quem de ea et ex ea concipere debemus; item festo ss. Innocentium ob dolorem matrum, nisi incidat in dominicam, cujus lætitiæ illo tempore color violaceus minus congruit, et excepta die octava, quæ cum significet beatitudinem, omne mœstitiæ signum respuit, in quibus duobus casibus adhibetur rubeus martyribus proprius.

5° Niger, qui est proprius mortis, quæ nos privat luminis vitæ et ad sepulchri tenebras detrudit; adhibetur in parasceve ob mortem Domini, quando tenebræ factæ sunt super universam terram; et in omnibus missis et officio defunctorum, quorum animæ in tenebris sedent, pœnasque luunt in purgatorio, quibusque propterea Ecclesia lucem petit et requiem (1).

Titulus XIX.

DE QUALITATE PARAMENTORUM.

Rub. 1. *In Officio Missæ Celebrans semper utitur Planeta super Albam.*

2. *Si autem sit Episcopus, sive Abbas habens usum Mitræ et Baculi ac cœterorum Pontificalium, et solemniter celebret, super Dalmaticam et Tunicellam.*

3. *Pluviali utitur in Processionibus, et Benedictionibus, quæ fiunt in Altari. Item in Officio Laudum et Vesperarum, quando solemniter dicuntur. Eodem utitur*

(1) Vid. Inn. III, lib. 1, c. 64, ult.

Assistens Celebranti in Missa Pontificali. Item quando Celebrans post Missam Defunctorum facit in fine Absolutionem.

4. *Cum Celebrans utitur Pluviali, semper deponit Manipulum, et ubi Pluviale haberi non potest, in Benedictionibus, quæ fiunt in Altari, Celebrans stat sine planeta, cum Alba et Stola.*

5. *Dalmatica et Tunicella utuntur Diaconus et Subdiaconus in Missa solemni, et Processionibus, et Benedictionibus, quando Sacerdoti ministrant.*

6. *In diebus vero jejuniorum (præterquam in Vigiliis Sanctorum) et in Dominicis, et Feriis Adventus, et Quadragesimæ, ac in Vigilia Pentecostes ante Missam (exceptis Dominica Gaudete, etiam si ejus Missa infra hebdomadam repetatur, et Dominica Lætare, et Vigilia Nativitatis Domini, Sabbato Sancto in benedictione Cerei, et in Missa, ac in Quatuor Temporibus Pentecostes) : item in benedictione candelarum, et Processione in die Purificationis B. Mariæ, et in benedictione Cinerum, ac benedictione Palmarum et Processione : in Cathedralibus et præcipuis Ecclesiis utuntur Planetis plicatis ante pectus : quam Planetam Diaconus dimittit, cum lecturus est Evangelium, eaque tunc super sinistrum humerum super Stolum complicatur, aut ponitur aliud genus Stolæ latioris in modum Planetæ plicatæ, et facta Communionem resumit Planetam ut prius. Similiter Subdiaconus dimittit eam, cum lecturus est Epistolam, quam legit in Alba; et ea finita, osculataque Celebrantis manu, Planetam resumit ut prius.*

7. *In minoribus autem Ecclesiis, prædictis diebus jejuniorum Alba tantum amicti ministrant : Subdiaconus cum manipulo, Diaconus etiam cum Stola ab humero sinistro pendente sub dextrum.*

157. Cum celebrans planeta in missa tantum utatur, pluviali vero in processionibus quæ etiam fiunt post missam,